

Den nye islamdebat: Generation Identitærs ideer og metoder

Tema 1: Religion i dansk politik, samfund og økonomi

I artiklen viser vi, at den identitære bevægelse har været med til at forny den islamkritiske debat og aktionsform i Danmark. Historisk har den indvandringskritiske højrefløj udvist en nationalistisk skepsis over for både indvandring og det europæiske projekt. Med Generation Identitær har det ændret sig. Nu er det en fælles europæisk identitet, der skal forsvares mod islam. Ikke fordi islamisk kultur er mindre værd,

men fordi den ikke hører til i Europa. Ydermere føres den nye islamdebat med nye midler inspireret af bevægelser og aktionsformer, man normalt forbinder med venstrefløjen f.eks. happenings og banneraktioner. Endelig er deres mål ikke kun at ansprende den partipolitiske højrefløj til handling, men at ændre måden man taler om indvandring i hele samfundet.

Islamdebatten i Europa – og Danmark – har ændret sig. Det skyldes blandt andet det såkaldte Nye Højre, herunder Generation Identitær, og deres måde at debattere på. I Danmark har den indvandringskritiske del af højrefløjen historisk været kendetegnet ved en nationalistisk skepsis mod både indvandring og det europæiske projekt. Efter 1970'ernes debat om gæstearbejdere som, på den ene side, nødvendige for dansk industri og på den anden løntrykkere skiftede debatten i midten af 1990'erne fokus fra økonomi til kultur (Madsen, 2000: 22ff; 59-74). Indvandringsskepsis sammenvævedes ofte med EF/EU-skepsis, som begge blev opfattet som en trussel mod national dansk kulturel identitet (Hansen, 2001: 52). Op gennem 1980'erne og start-1990'erne var Fremskridtspartiet det eneste højrefløjsparti, der var mod både europæisk integration og indvandring. Senere anbefalede Dansk Folkeparti et nej til Amsterdam-traktaten under henvisning til den øgede indvandring (af kriminelle), som den mindskede grænsekontrol ville medføre (Hansen, 2001: 76). Selvom debatterne i første omgang blev ført frem af populistiske partier som Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti, fandt nogle af disse partiers synspunkter også udbredelse i de andre partier (Lindberg, 2020).

Skiftet fra økonomi til kultur afspejles i en voksende optagethed af tilstedeværelsen af islamisk levevis i Danmark og viste sig i debatten i både Folketing (Kühle og Christensen, 2019) og kommunalbestyrelser (Jacobsen, 2019). Fra 1990'erne optræder debattører, som professor ved Københavns Universitet Jakob Skovgaard-Petersen betegner som de antimuslimske missionærer (Skovgaard-Petersen, 2020: 397). Disse er ikke missionærer i bogstavelig forstand, men debattører hvis argumenter ifølge Skovgaard-Petersen minder om middelalderens dæmonisering af muslimer. De nye antimuslimer hævder, at islam er en politisk ideologi frem for religion. *I Krigens Hus* (2003) af Helle Merete Brix, Torben Hansen og Lars Hedegaard er ifølge Skovgaard-Petersen et ho-

LENE KÜHLE

Professor mso i religionssociologi, Afdeling for Religionsvidenskab, Aarhus Universitet, lk@cas.au.dk

HENRIK REINTOFT CHRISTENSEN

Lektor i religionssociologi, Afdeling for Religionsvidenskab, Aarhus Universitet, hc@cas.au.dk

vedværk inden for denne strømning. Gennem afvisningen af videnskabelige forståelser af islam og muslimer som udtryk for politisk korrekthed og gennem påstande om, at demografiske udviklinger ikke er tilfældige, men udtryk for en bevidst plan for erobring af Europa, udbreder litteratur som *I Krigen Hus* en velkendt konspirationsteori (Skovgaard-Pedersen, 2020: 396-98).

De demografiske udviklinger er siden kommet i fokus blandt nogle danske politikere i form af begrebet om ”den store udskiftning”. Således har for eksempel Rasmus Paludan, Martin Henriksen og Pia Kjærsgaard brugt begrebet (feks. Berlingske 05.01.2020). Hvor begrebet for disse politikere forbindes med islamkritik og fremhævelse af danske værdier, så er det mindre klart, hvad Generation Identitær forbinder med begrebet. Bevægelsens første talsmand Aurelija Anilyte har således understreget, at

”Vi hader ikke muslimer. Vi nedgør dem ikke. Det er der mange, der gør. Det gider jeg ikke bruge min tid på. Jeg mener bare, vi skal blive bevidst om vores værdi som europæere. Det er vores kultur. Ingen andre end os vil kæmpe for den” (Kulager, 2018).

Anilyte er født i Litauen, og i et andet interview beskriver hun, hvordan hun ikke er dansk statsborger og heller ikke føler sig dansk: ”Man kan sagtens passe ind i et samfund, men stadig have sin egen identitet. For mig er det ikke en kvalitet at være dansk. Det er hverken bedre eller værre end andre identiteter” (Dalland, 2019: 75). Begge disse udtalelser peger på, at Generation Identitær er en helt ny position i den danske indvandringsdebat, da GI hverken er nationalistisk eller imod et europæisk projekt. Selvom hverken Dansk Folkeparti eller det politiske landskab generelt har overtaget alle argumenterne, har den antimuslimske litteratur haft en stærk rolle som diskussionsstarter og rammesætter (Kühle 2006, 15-16).

Et af kendetegnene for det nye højre – og ikke kun Generation Identitær – er, at de er inspireret af venstrefløjens metoder

Generation Identitaire blev dannet i Frankrig i 2012 som en ungdomsafdeling af *Bloc Identitaire*, en organisation på den yderste højrefløj. Hvis Generation Identitær også i Danmark indtager en ny position i debatten, kan det hænge sammen med, at de udspringer af, hvad man i Frankrig har kaldt det nye højre. Et af kendetegnene for det nye højre – og ikke kun Generation Identitær – er, at de er inspireret af venstrefløjens metoder. En af de ledende franske intellektuelle bag det nye højre, Alain de Benoist, argumenterede allerede i slutningen af 1970’erne for, at man skulle læse den italienske marxist, Antonio Gramsci, for at forstå, hvordan venstrefløjen havde opnået succes. Ifølge den franske islamforsker Olivier Roy opfattede man i det nye højre Gramscis idéer om det kulturelle hegemoni som en vigtig forudsætning for at kunne vinde den værdikamp, som er den egentlige konflikt i samfundet (Roy, 2016: 83). I denne artikel vil vi undersøge Generation Identitær som en aktør i debatten om islam i Danmark. Vi vil gennem artiklen skelne mellem det nye og det

gamle højre, hvor det gamle højre partipolitisk har været repræsenteret ved Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti. Generation Identitær har gennem uddeling af boardingpas til fly til Syrien, asyl-lykkehjul og statuer iklædt burkaer vist en helt særlig evne til at påkalde sig opmærksomhed gennem nøje udtænkte aktioner, som filmes og deles på sociale medier. Det minder om venstrefløjsaktivisme, og de adskiller sig blandt andet på den måde fra det gamle højre. Det er ikke kun deres metoder, der er anderledes. På baggrund af Samuel Huntingtons teori om civilisationernes sammenstød (1993) og Rogers Brubakers teori om de nye populistiske bevægelses kombination af nationalisme og civilisationisme (2017) er det tydeligt, at Generation Identitærs idéer ikke helt indfanges af disse teorier. Denne artikel undersøger derfor følgende spørgsmål: Hvilke idéer og metoder kendetegner Generation Identitær i Danmark? Hvilken indflydelse på indvandrerdebatten har de? Og hvordan indskriver de sig i den kombination af islamkritik og bekendelse til kristne værdier, som har domineret debatten om religion i Danmark i de seneste årtier?

Generation Identitær som en paneuropæisk bevægelse

Efter sigende blev *Generation Identitaire* etableret i oktober 2012 af 70 aktivister, som mødtes på toppen af en nyopført moské. Moskéen ligger tæt på det sted, hvor Slaget ved Poitiers fandt sted i 732 (Senholt, 2017: 190). I højreorienterede kredse, herunder Generation Identitær, tilskrives stedet stor symbolsk betydning som et sted, hvor europæiske styrker besejrede osmannerne. Ved at bruge dette sted i deres første aktion understregede *Generation Identitaire*, at kulturkonflikten har en lang historie og rødder i religion (Nissen, 2020: 85). Den bevidste og gennemgående anvendelse af symboler viser sig også i organisationens bemærkelsesværdige logo, som er en stiliseret fremstilling af et skjold med det græske bogstav lambda i midten. Skjoldet kendes fra filmen 300 (fra 2006), som genfortæller historien om Slaget ved Thermopylæ (480 f.v.t.), hvor kong Leonidas og hans 300 spartanere længe holdt stand mod perserne. Fra Frankrig bredte organisationen sig til Østrig, Tyskland og Italien, og derfra i 2016 til i Tjekkiet og Ungarn, i 2017 til Storbritannien, Irland og Slovenien, i 2018 til Danmark og i 2019 til Rusland (Jacquet-Vaillant, 2021: 1-2). Organisationerne i de forskellige lande er ikke egentlige underafdelinger, men der er en fælles ”brand-bevidsthed”. Den danske gruppe ventede med at anvende lambda-symbolet, indtil de var blevet officielle medlemmer af den paneuropæiske bevægelse. Samtidig skiftede de navn fra Identitær til Generation Identitær (Dalland, 2019: 69). I det følgende afsnit ser vi nærmere på deres tilstedeværelse på sociale medier og i mere klassiske medier som landsdækkende aviser.

Generation Identitærs mediestrategi: At være tilstede på alle platforme

Generation Identitær etablerede sig på Facebook, Instagram, Twitter og YouTube, før de blev registreret som en frivillig forening (under navnet Foreningen til bevarelse af Europæisk identitet) i januar 2018 (tabel 1).

Tabel 1: SoMe-profiler

Medie	Uploads	Følgere	Visninger	Oprettet
Facebook (GNIR II)	7 billeder, 3 videoer	716		25. juni 2021
YouTube (Identitær Danmark)	77 videoer	2.490	283.515	17. september 2017
Bitchute (identitaerdanmark)	65 videos	111	16.758	Januar 2018
Telegram (generation identitær)	153 billeder, 24 videoer, 303 links	515		12. juni 2018
Instagram (De unge patrioter)	53 opslag	274		Privat konto
Twitter (De unge patrioter)	233 tweets	889		Juli 2020
Snapchat (gidanmark)	118	86		25. juni 2018
Gab (Generation Identitær Danmark)	11 gabs	119		Juni 2018
Odysee (Generation Identitær)	81 uploads	88		17. september 2017

Note: SoMe-profiler som <https://identitaer.dk/> er tilgået den 27.12.21

Dette er karakteristisk for Generation Identitærs etableringsprocedure og mediestrategi. Deres medietilstedeværelse er en uomgængelig del af bevægelsen over hele Europa. Deres første tid i Danmark var kendetegnet af ”Instagram-lækre” (Kulager, 2018) og ”Spektakulære aktioner [som] live streames direkte til Facebook, hvor deres primære målgruppe, ungdommen, befinder sig” (Bonnievie, 2018). Efter Facebook og Instagram i juni 2018 og Twitter i juli 2020 lukkede bevægelsens profiler, blev hjemmesiden identitaer.dk det faste holdepunkt (Identitaer.dk 2020a). Hjemmesiden henviser til en række SoMe-profiler, og man får indtryk af, at det er en strategi at være til stede på mange platforme, selvom nedlukninger af profiler på Facebook, Instagram og Twitter betyder, at der på disse platforme benyttes andre navne (f.eks. Unge Patrioter eller GNIRII).

Deres særlige anvendelse af symboler og evne til billeddannelse viser sig i den omfattende brug af videoer. Videoerne er ofte meget korte, omkring ét minut, og er typisk uden ret meget tale. Det er billederne af aktioner eller andre aktiviteter, der er i fokus og taler for sig selv. De har flest følgere på YouTube (2470), hvor der er uploadet 76 videoer. Deres videoer kan også ses på andre sociale medier, f.eks. Facebook, hvor antallet af videoer dog er mindre, fordi siden er blevet lukket flere gange. Odysee rummer det største antal videoer, da man her også kan finde det lille antal videoer, som YouTube har vurderet er i strid med de gældende retningslinjer.

Selvom de mange visninger af deres videoer på YouTube (tabel 1) tydeligt indikerer, at Generation Identitær har fundet en god formel for opmærksomhed, er de ikke kun til stede på de sociale medier. I perioden fra deres etablering i Danmark i slutningen af 2017 til november 2021 har de været nævnt i over 100 artikler i landsdækkende aviser. Dækningen i landsdækkende medier er meget bred og rækker fra nyheder hos Ritzau til referencer i *Berlingskes* satiriske sektion *Groft Sagt*. Der er også referencer i Weekendavisens *Ideer* og en række anmeldelser af bøgerne *Identitær* af Rasmus Hage Dalland og *Fascister i Fåreklæder* af Mathias Hee Pedersen. Næsten halvdelen af indlæggene er dog klart deklarerede som debatindlæg.

Overordnet set har danske medier udvist en betydelig interesse for Generation Identitær. Allerede inden bevægelsen kom til Danmark annoncerer *Information* således, at ”Generation Identitær, en indvandringskritisk højrefløjsbevægelse – som har stået bag en række aktioner blandt andet mod redningsskibe på Middelhavet – er nu på vej til at blive etableret i Danmark” (*Information* 18.08.2017), mens en artikel fra *Kristeligt Dagblad* ugen efter konstaterer, at Generation Identitær næppe finder fodfæste i Danmark, fordi højrefløjen er så velrepræsenteret parlamentarisk (*Kristeligt Dagblad* 22.08.2017).

Forsidehistorier om bevægelsen findes i alle aviser (tabel 2), og interessen for gruppen afspejler, at de opfattes som ret forskellige fra tidligere tiders indvandringskritiske populistiske højrefløj som ”spydspidsen i Europas identitetskamp” (*Berlingske* 19.04.2020) med sin blanding af ”universitære referencer og YouTube, Greenpeace og nationalisme” (*Information* 22.08.2017). Artiklerne er forholdsvis neutrale, men genererer hurtigt debat og konflikt.

Tabel 2: Artikler i landsdækkende aviser 2017-2021

Medie	#	Beskrivelse
Berlingske	33	Artikler, forside (05.18.2018), debat, boganmeldelse, beklagelse, leder, satire
Information	25	Artikler, forside (18.08.2017) debat
Politiken	14	Artikler, forside (18.12.2017; 26.05.2019) debat
Kristeligt Dagblad	10	Artikler, debat
Jyllands-Posten	7	Artikler, forside (03.06.2018), beklagelse, boganmeldelse
BT	4	Artikler, forside (30.06.2019), leder
Weekendavisen	10	Artikler, forside (18.10.2019), debat, boganmeldelse, Ideer
Ekstrabladet	3	Debat, leder (19.10.2019)

Et vendepunkt i dækningen kommer i foråret 2019, hvor ”Den store udskiftning” optræder som titlen på det manifest, som legitimerede angreb på to moskeer i Christchurch. Dette fik f.eks. *Berlingske* til at diskutere om ekstreme tankegange er i færd med at blive normaliseret og har ”fundet vej til mainstreampolitik i blandt andet Italien, USA, Storbritannien, Tyskland, Ungarn

– og Danmark” (Berlingske 13.07.2019). Et andet vendepunkt kommer i efteråret 2019, hvor Generation Identitær-aktivisters bekymring for voldelige reaktioner fra venstreradikale miljøer. Det dækkes i *Berlingske* (04.08.2018), på forsiden af *Weekendavisen* (18.10.2019) og diskuteres i ledere i *Berlingske* og *Ekstrabladet*, som enstemmigt tager afstand fra metoder benyttet af ”den militante gruppe Antifascistisk Aktion” (23.10.2019). Mediebrug handler altså i begrænset omfang om Facebook og Instagram og i højere grad om hjemmesiden, YouTube og mindre kendte platforme.

Idéer: Forsvar Europa

Generation Identitær beskriver sig selv som ”en patriotisk ungdomsbevægelse som arbejder for at bevare dansk og europæisk kultur” (Identitaer.dk n.d.a). De ønsker at ændre opfattelsen af grundlæggende værdier i samfundet med henblik på at ”vække Europa fra åndløshed, hedonisme, meningsløst forbrug og i stedet genfinde vores identitet, kultur og traditioner” (ibid). Målet er dermed ”at værne om det europæiske folk, og vores fælles civilisation med særskilte nationale og regionale kulturer” (Identitaer.dk n.d.b). Derudover adskiller den identitære opfattelse af nation og etnicitet sig i udgangspunktet fra det gamle højres opfattelse gennem understregningen af, at alle har ret til en kulturel identitet, og at ingen er bedre end andre. Med deres egne ord betyder det

”at vi ikke betragter andre folkefærd som mindreværdige, men respekterer alles ret til egen etnokulturelle identitet, så længe den ikke kompromitterer andres. Etnopluralisme er et nøgleord for at forstå hvem de identitære bevægelser er, da det bl.a. er det, der adskiller os, Det Nye Højre, fra det gamle højre” (ibid.).

Generation Identitær er dermed ganske bevidst om at have et nyt og anderledes syn på kultur end det gamle højre. Af hjemmesiden fremgår det, at det først og fremmest er demografiske forandringer, der er i fokus på, men, som nævnt ovenfor, er de også kritiske overfor hedonisme og meningsløst forbrug, som de mener, er en levevis, som tillæres efter amerikansk forbillede. Et af deres mål er remigration, dvs. at ”ikke-vestlige migranter og utilpassede efterkommere” skal motiveres til frivilligt at rejse ud af Europa (Identitaer.dk 2018a). Remigration italesættes som en parallel til den spanske generobring (reconquista) af den iberiske halvø fra muslimerne i middelalderen:

”I dag er det ikke kun den Iberiske Halvø, men hele Europa vi står til at miste, hvis vi stiltiende lader stå til. I modsætning til år 711, hvor der var tale om en invaderende hær, er der nu tale om en voldsom demografisk forandring via masseindvandring” (Identitaer.dk, 2019).

Hvor den generelle islamdebat modstiller islam og danskhed, vælger Generation Identitær at sætte skellet mellem islam og europæiskhed – og se danskhed som en del af en større europæisk civilisation. Der er ifølge Generation Identitær i princippet ikke noget galt med islam, udover at islam ikke hører

hjemme i Danmark. Alle kulturer har ret til at eksistere og dermed også ret til *ikke* at blive blandet med andre kulturer. Ideologisk adskiller de sig altså fra det gamle højre ved for det første at lægge vægt på en fælleseuropæisk identitet og for det andet ved ikke eksplicit at fremstå antimuslimsk udadtil, selvom man deler det gamle højres holdning til, at islam ikke hører til i Danmark. Men som vi skal se, så adskiller de sig også i forhold til de metoder, der tages i anvendelse for at skabe den nødvendige forandring af samfundet.

Metoder: Metapolitik og aktivisme

Generation Identitær arbejder målbevidst på at udbrede deres idéer, og de gør det på en – for højrefløjen – ny måde. Som nævnt ovenfor er det ny højre inspireret af venstrefløjens metoder og arbejdet med at få samfundet til at tænke og tale om indvandring på en ny måde. De beskriver denne repræsentationskamp med begrebet metapolitik. Det betyder for det første, at de udadtil giver udtryk for, at forandring i samfundet sker ad politisk vej og ikke ved hjælp af ikke-demokratiske tiltag som vold og tvang. For det andet handler det ikke om partipolitik, men om at flytte den politiske samtale et nyt sted hen. Meta-dimensionen peger på, at eftersom samfundet forandres gennem politisk intervention, så kan man med fordel rette opmærksomheden mod den måde, samfundet og kulturen producerer og reproducerer den måde, individerne i samfundet taler om værdier og normer på. Meta-dimensionen handler dermed om at flytte grænserne for, hvad man politisk kan tale om, og hvordan man kan tale om det. Mathias Hee Pedersen skriver, at denne ”optagethed af sproget bunder i en stålsat overbevisning om, at etableringen og udbredelsen af et nyt vokabularium er en forudsætning for den metapolitiske sejr” (Pedersen, 2021: 200). Metapolitikken kommer blandt andet til udtryk i deres forsøg på at udbrede en række nye begreber som remigration, etnopluralisme og den store udskiftning. Metapolitik handler ikke kun om at forandre den politiske samtale, men i udgangspunktet at den skal forandres gennem demokratiske virkemidler.

”Vi kan starte en ny Reconquista. Hvor der før blev kæmpet med sværd og skjold, er vores midler anderledes – med megafon, kamera, flyers, aktivisme og meget andet kæmper vi for at bevare europæiske folk og kulturer” (ibid.).

Ser vi på deres konkrete aktiviteter, er der en række aktioner, der minder om de aktioner, som andre sociale bevægelser anvender, samtidig med at bevægelsen har sin helt egen profil. Generation Identitær dokumenterer ofte, men ikke altid, sine aktioner på videoer, som uploades til YouTube, Bitchute og Telegram. Grundlæggende har de tre aktionsformer. De mest kendte aktioner er deres happenings. De har uddelt boardingpas til fly til Syrien for at gøre opmærksom på deres remigrationsdagsorden, de har iklædt statuer burkaer og sendt græske delikatesser til Mattias Tesfaye med en opfordring om at sende hjælp til Grækenland i stedet for til Tyrkiet (Identitær.dk, 2021a). Deres mest anvendte aktionsform er banneraktionen, hvor aktivister placerer sig et op-

sigtsvækkende sted, f.eks. på en bro eller på toppen af bygninger, hvorefter der rulles bannere ud, og der optages en kort video med aktivister, der står ved banneret med romerlys. Derudover har de haft en række mere konventionelle aktionsformer. Det er for eksempel skilte- og plakataktioner, påsætning af klistermærker og uddeling af flyers, som med tekster som ”Stop islamisterne” og ”Multikultur dræber os” fremfører bevægelsens mærkesager. De har også opsat plakater i dagene op til Black Friday for at få folk til at tænke på deres kulturarv og ikke kaste sig ud i det, de kalder meningsløst forbrug (Identitaer.dk, 2021b). Endelig benyttes også brevkampagner, hvor de skriver breve til politikere for at påvirke deres holdning. Bag de forskellige aktioner ligger der ikke kun et ønske om at mobilisere borgerne i Danmark til at stemme på et indvandringskritisk parti, men et metapolitisk ønske om at ændre den måde hele samfundet opfatter indvandring på, så erkendelsen af indvandringens konsekvenser deles af alle på tværs af partiskel og ikke kun er isoleret på den yderste højrefløj. Metapolitikens sejr handler dermed om at få os alle til at bruge nye begreber og derigennem påvirke og definere, hvad der er sandt og virkeligt.

Generation Identitær forstår sig selv som ”a fighting community” (Stenholt, 2017: 190), og kampen handler ikke kun om at få deres budskab ud, men også om at gå aktivt i rette med kritikere. En af de første gange, bevægelsen optræder i danske medier, er i en kronik af næstformand i Ungdommens Røde Kors, Søren Bøllingtoft Knudsen (Information d. 31.01.2018), som opfordrer til stillingtagen: ”Vi må vælge, om vi vil være Generation Humanitær eller Identitær. Om vi vil ’Refugees Welcome’ eller ’Defend Europe’. Om vi vil integration eller remigration.” Det prompte kroniksvar fra Generation Identitærs repræsentanter lyder, at ”’Generation humanitær’ har opgivet at videreføre Europa, og med ’refugees welcome’-bannere går de deres egen destruktion i møde” (Information 08.02.2018). Den måde, som bevægelsen optræder i de konventionelle medier, er illustrativ for bevægelsens taktikker og selvforståelse, nemlig at man reagerer hurtigt på utilfredsstillende fremstillinger af bevægelsen, hvad enten de kommer fra debattører eller journalister. *Jyllands-Posten* har således måtte rette ”indvandrerfjendsk” til ”indvandringskritisk” (03.06.2018) og beklage at have skrevet, at bevægelsen ”havde forsøgt at forpurre hjælpeorganisationers redningsarbejde” i Middelhavet, (05.06.2018). Også Politiken, Berlingske og Danmarks Radio har måttet bringe beklagelser. Selvom Generation Identitærs repræsentanter oprindeligt meldte ud, at de fandt mediedækningen i Danmark fair (Dalland, 2019: 71), så fremgår det nu af hjemmesiden, at de ikke stoler på journalister (Identitaer.dk, 2021c).

Indflydelse: Politisk og metapolitisk

Tilslutningen til Generation Identitær beskrives undertiden som voksende (f.eks. hos Davey og Ebner, 2019), men mange medlemmer er ikke nødvendigvis et mål i sig selv. Generation Identitær har godt nok siden deres etablering annonceret efter medlemmer, helst under 30 år, som kan være med til at udføre deres kerneaktiviteter, men som en repræsentant forklarer: ”Vi stiller faktisk høje krav, som gør, at vi ikke er så mange [...] vi er ikke – og vil heller

ikke være – en massebevægelse med tusindvis af medlemmer. Så mange ansøgere får afslag” (Kristensen, 2021). Deres indflydelse skal altså ikke måles i medlemstal, men i den politiske indflydelse, som de opnår. Generation Identitær vurderer selv, at deres indflydelse har været stor. I et opslag med titlen: ”Metapolitik virker: Nu vil alle forsvare Europas grænser” roses udlændinge- og integrationsminister, Mattias Tesfaye, for at ”indrømme, at Orban havde ret” og nu være villig til at beskytte Europas grænser ved at sende pigtråd til Litauen (Identitaer.dk, 2021d). Det er ikke klart, at Tesfayes initiativer skulle være inspireret af deres aktioner, men Pedersen er enig i, at de ”langt hen ad vejen er [...] lykkedes med sin primære mission: at aftabusere højreradikale dagsordener og give dem en markant plads i den politiske samtale” (Information 04.12.2021).

Et andet eksempel er kampagnen *Stop Bønnekald*. Baggrunden for kampagnen er, at organisationen Dansk Islamisk Trossamfund i foråret 2020 kontaktede myndighederne med henblik på at få tilladelse til at gennemføre et eller flere offentlige islamiske kald til bøn for at bibringe folk trøst under pandemien. Muslimske organisationer i en række andre lande havde helt ekstraordinært opnået tilladelse til dette (Kühle, 2021). Uafhængigt af denne henvendelse blev der kaldt til bøn fra en sportsplads i Gellerup vest for Aarhus den 24. april 2021. Dette var del af en fællesaktion mellem Fredens Moské og Gellerup Kirke, hvor lyden af kirkeklokker efterfulgt af kaldet til bøn skulle symbolisere nødvendigheden af at stå sammen under pandemien. Kaldet til bøn, som foregik gennem opsatte højttalere på en centralt placeret fodboldbane, krævede ikke nogen officiel godkendelse, da ejeren af fodboldbanen havde givet sin accept. Som reaktion på bønnekaldet igangsatte Generation Identitær banneraktioner i Vejle og Aarhus og udviklede en aktionspakke bestående af løbesedler, klistermærker og badges, som kunne erhverves gratis ved betaling af portoudgifter (Identitaer.dk, 2020b). Kampagnen var meget succesfuld, idet den syntes direkte at lede til to beslutningsforslag i Folketinget, som godt nok ikke blev vedtaget, men hvor politikere bredt udtrykte bekymring for bønnekald og vilje til at reagere, hvis det sker igen (Kühle, 2021).

Et tredje eksempel på en tilsyneladende succesfuld kampagne er kampagnen for at stoppe et planlagt moskebyggeri i Holbæk. Foreningen bag det ønskede moskebyggeri er en menighed under Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, som er den største muslimske organisation i Danmark. Imamerne i moskeerne under Dansk Tyrkisk Islamisk stiftelse er aflønnet af det tyrkiske religionsstyrelse Diyanet. Foreningen i Holbæk har drevet en moske i mange år, men ønskede en større bygning, da pladsen var blevet for trang. Første trin i Generation Identitærs kampagne var at sende et brev til alle byrådsmedlemmer i juli 2018 med en opfordring til at stemme imod byggetilladelsen til moskeen. Andet trin var at hænge plakater op med teksten ”Stop islamiseringen af Holbæk”, filme ophængningen og uploade videoen på sociale medier. Tredje trin var en kampagne rettet først imod et kommunalbestyrelsesmedlem fra Venstre, som kritiseres for at have sat spørgsmålstegn ved, om moskeen vil ”fremme den tyrkiske diktator Erdogans islamisme og tyrkiske nationalisme”, sådan som

Generation Identitær hævder (Identitaer.dk 2018b). For at lægge yderligere pres sender de den 23. august 2018 et brev til alle Venstres folketingsmedlemmer for at høre, om det kan være rigtigt, at Venstre støtter islamisme og tyrkisk nationalisme. Da de modtager et svar fra Venstres Folketingsgruppe, som de ikke er tilfredse med, igangsættes en kampagne mod Venstre. Under titlen ”Venstre vil ikke stoppe Erdogans islamisme – Tværtimod” offentliggøres den 13. september 2018 en nyhed på identitaer.dk om, at man har uddelt løbesedler med titlen ”En stemme på Venstre er en stemme på Erdogan” (Identitaer.dk, 2018c). Den 19. september 2018 meddeles det, at ”Stormoské afværget”, fordi ejeren af byggegrunden solgte til anden side (Identitaer.dk, 2018d). Sagen er dog ikke afsluttet, for i sommeren 2020 diskuterede byrådet i Holbæk en ændring i lokalplanen, som ville muliggøre opførelsen af en moske på en allerede erhvervet grund. På udvalgs mødet 2. juni 2020 dokumenterer billeder på identitaer.dk fremmødte foran rådhuset med skilte, hvor der stod ”Stop Erdogans moskéer!” og ”Nej til ny moské i Holbæk!”. Da bestyrelsen i Tyrkisk Islamisk Kultur- og Undervisningscenter den 15. juni 2020 havde inviteret beboerne i Holbæk til et oplysningsarrangement, blev de mødt af aktivister fra Generation Identitær, som havde medbragt skilte og uddelte flyers. Den dag, kommunalbestyrelsen skulle træffe en beslutning, deltog aktivister ironisk i en pro-moskedemonstration arrangeret uden for Holbæk Rådhus iført Erdoganmasker og med skilte med tekster som ”Erdogan Holbæk” og ”Erdogan takker Holbæk for støtten”. En video af aktionen uploades på YouTube den 23. juni 2020, og den viser aktionen og fortæller, at byrådet har stemt nej til at sende forslag om ny lokalplan i høring.¹

 Generation Identitær hævder at have udført omkring 30 aktioner hvert år siden deres etablering i Danmark, og i nogle tilfælde som moskebyggeri i Holbæk synes de at have haft stor succes

Generation Identitær hævder at have udført omkring 30 aktioner hvert år siden deres etablering i Danmark, og i nogle tilfælde som moskebyggeri i Holbæk synes de at have haft stor succes, selvom det skal bemærkes, at de ikke havde held til at stoppe moskebyggerier i Slagelse og Ballerup. Men fordi deres overordnede ambition er af metapolitisk art, har mange af aktionerne ikke en målsætning om umiddelbare forandringer, men handler i højere grad om at ændre den måde, der tænkes og tales om migration på.

Når hele befolkninger udskiftes

Forestillingen om ”den store udskiftning” er et centralt begreb for Generation Identitær og kommer fra den franske forfatter og politiker Renaud Camus (Camus, 2017: 207). Camus er en overraskende inspirationskilde for den danske Generation Identitær, for han vægtlægger befolkningens erfaringer over forskeres og eksperter anvendelse af modeller og statistik (Camus, 2017: 154, 210) og betragter ”den store udskiftning” nærmest som en trossag (241-4).

Dette står i modsætning til den måde, Generation Identitær i Danmark ikke afviser statistik for at underbygge deres synspunkter, og hvordan de reagerer prompte på antydninger af, at den store udskiftning er en trossag eller en konspirationsteori. I begrebet, på fransk *le grand remplacement*, på tysk *der große Austausch* og italiensk *la Grande Sostituzione*, ligger måske nøglen til at forstå, hvordan metapolitik virker. Den direkte danske oversættelse er ”den store udskiftning”, og ved at anvende begrebet ”den store udskiftning” har Generation Identitær kunnet adskille sig fra det gamle højre, hvor begrebet ”befolkningsudskiftning” har været anvendt i mange år, men hvor befolkningsudskiftning er en central del af en konspiratorisk plan (se f.eks. Buhl 2002). På Generation Identitærs danske hjemmeside anvendes begge begreber imidlertid. På hjemmesidens FAQ er det f.eks. ”befolkningsudskiftning” og ikke ”den store udskiftning”, som tilskrives Camus, og på hjemmesiden benyttes begreberne synonymt. Generation Identitær benyttede oprindeligt begrebet ”den store udskiftning” på hjemmesidens FAQ, men dette blev ændret i perioden mellem august 2018 og april 2019 (Wayback machine, 2018; 2019), og derfor kunne man overveje, om det er terrorangrebet i Christchurch, der er baggrunden for ændringen. Men allerede fra 2018 anvendes imidlertid såvel ”den store udskiftning” som ”befolkningsudskiftning”. Det er umiddelbart overraskende, for den metapolitiske pointe er netop at definere nye begreber med henblik på at forme, hvordan folk tænker om bestemte fænomener. Men måske er Generation Identitær alligevel lykkedes med at slette begrebets forhistorie som et klassisk indvandrerkritisk højrefløjsbegreb og give det en ny betoning. I en artikel i *Information* hævdes det f.eks., at ”selve ordet ’befolkningsudskiftning’ først er blevet taget i brug af Dansk Folkeparti efter valget i 2019” (*Information* 22.02.2020), selvom f.eks. Katrine Winkel Holm allerede i 2012 udfoldede, hvordan ”befolkningsudskiftning” kan få danske gader til at vrimle ”med tilslørede kvinder i alt fra fuld sort niqab-tildækning til almindeligt stramt bundet hijab og skæggede mænd i hvide, islamiske kjortler” (*Jyllands-Posten* 01.12.2012). Når Søren Hviid Pedersen, næsten 20 år efter Buhl, skriver, at ”De seneste befolkningsmålinger indikerer at vores hovedstad langsomt, men sikkert er i færd med en befolkningsudskiftning” (*Berlingske* 22.02.2017), er det vanskeligt at vide, om han trækker på det gamle højres konspiratoriske forståelse eller inspirationen er fra Generation Identitær. Og måske er denne tvetydighed en central pointe. Generation Identitær er måske også på dette felt mere i forlængelse af det gamle højre, end det umiddelbart fremstår.

Generation Identitærs civilisationisme

Manni Crone skriver i sin analyse, hvordan det nye højre arbejder for at re-spiritualisere verdensordenen, gennem en revalorisering af kulturer og civilisationer (Crone, 2021: 320). På trods af deres erklærede mål om at vække befolkningerne af den herskende åndløshed appellerer Generation Identitær modsat det gamle højre dog hverken til kristendommen i en religiøs semantik eller til den kristne kulturarv som historisk baggrund. I den forstand udfordrer de flere prægante forsøg på at identificere samfundsudviklingen som for eksempel hos Samuel Huntingtons forestilling om civilisationernes sam-

menstød eller Rogers Brubakers karakteristik af de populistiske bevægelers kombination af nationalisme og civilisationisme.

Huntingtons berømte teori om civilisationernes sammenstød handler om det globale vakuum, som den kolde krigs afslutning efterlod i international politik, og han mente, at vi fremover ville se nogle nye internationale konfliktlinjer baseret ikke så meget på ideologi (liberalisme vs. kommunisme) som på religion. Den bipolære verdensorden ville blive afløst af en polycentrisk verdensorden baseret på en række civilisationer defineret ved deres religiøse historie (Huntington, 1993). Den vestlige civilisation består af Vesteuropa, Nordamerika og Australien og dermed en kombination af både protestantisk og katolsk kristendom. Vesten står dermed i modsætning til den ortodokse kristendom i Østeuropa og Rusland, men også den muslimske civilisation i Mellemøsten og Nordafrika. Selvom det nye højre og Generation Identitærs forståelse af verden også er polycentrisk, så viser deres kritik af den amerikanske forbrugerisme og forsvar for den europæiske civilisation, at de ikke deler Huntingtons analyse af Vesten som én civilisation. Snarere er der her tale om to forskellige civilisationer. Crone skriver, at modstillingen mellem de to genfindes i de Benoists skel mellem den atlantiske og den kontinentaleuropæiske civilisation. Den atlantiske breder sig fra Storbritannien til USA og Australien og er rammesat af kapitalisme, individuelle menneskerettigheder, liberal demokrati, feminisme, hedonistiske forbrugerkultur og er dermed ifølge de Benoist helt forskellig fra den kontinentaleuropæiske civilisation (Crone, 2021: 325).

Brubaker forstår ændringen i den europæiske islamdebat visse steder i Europa som en forskydning fra nationalisme til civilisationisme, som er kendetegnet ved en identitær *Christianism*, en illiberal liberalisme og en anti-muslimsk sekularisme (Brubaker, 2017: 1202). Med *Christianism* sigter Brubaker til en særlig måde at forstå kristendommen og den kristne kulturarv på, hvor kristendommen ikke skal opfattes som et teologisk og religiøst anliggende baseret på en række dogmer, ritualer og trosforestillinger, men som en historisk arv, der gør det muligt at trække på forestillingen om en fælles identitet, som intet behøver at have med religiøs tro eller praksis at gøre. Tværtimod mener Brubaker, at jo mere sekulær Europa bliver, jo lettere er det at trække på kristendommen som kultur eller civilisation (Brubaker, 2017: 1199). I forhold til hans begreb om illiberal liberalisme argumenterer han for, at mange af disse bevægelser støtter en lang række frihedsværdier i forhold til ytringsfrihed, ligestilling særligt i forhold til køn, men for nogle grupper også i forhold til lgbtq+-rettigheder. I den forbindelse nævner han også det gamle højres problemer med antisemitisme, som det nye højre ikke abonnerer på, fordi jøderne er blevet omdefineret til at være en del af en jødisk-kristen civilisation og dermed opfattes som særligt udsatte overfor truslen fra islam. Heller ikke Brubakers karakteristik af den populistiske højrefløjs fremmarch i Europa passer helt på Generation Identitær i Danmark. Hvor religion spiller en afgørende rolle for Huntingtons civilisationsbegreb, så åbner Brubaker for, at det ikke er religionen som religiøst system, men som kulturarv, der er omdrejningspunktet. Dermed bliver det nemmere at appellere til den religiøse kulturarv, jo mere

sekulære landene og befolkningerne bliver. Man kunne derfor forvente, at anvendelsen af den kristne kulturarv ville være et attraktivt element i et metapolitisk perspektiv i et relativt sekulært land som Danmark. Men det er ikke tilfældet med Generation Identitær. Derudover er det heller ikke retvisende at opfatte dem som populistiske. Brubaker definerer ikke populisme i sin artikel, men med udgangspunkt i Jan-Werner Müllers forståelse af begrebet er det kendetegnet ved en kritik af eliten og en antipluralistisk repræsentation af hele folket. ”Populisme er ifølge min tese en ganske bestemt forestilling om politik hvor det moralsk rene og homogene folk altid står over for umoralske og korrupte parasitære eliter – hvoraf følger at denne type eliter i virkeligheden slet ikke hører til folket” (Müller, 2016: 42f). Fordi Generation Identitær arbejder metapolitisk og netop ikke partipolitisk, er deres mål ikke etableringen af en partipolitisk platform og repræsentation i Folketinget, hvorfra de kan gennemføre reformer, men netop at få både den politiske elite og befolkningen til at tænke og tale anderledes. Hele den vesteuropæiske bevægelse, som Brubaker beskriver i sit studie, og som han stiller op overfor amerikanske og østeuropæiske varianter, passer dermed dårligt med den identitære bevægelse i Danmark.

➤ Temaerne i den indvandringskritiske islamdebat har ikke ændret sig afgørende siden 1980'erne, men systematikken og metoderne i aktionerne adskiller det nye højre fra den gamle aktivistiske højrefløj

Med inspiration fra et marxistisk venstrefløjsikon som Gramsci i forhold til den metapolitiske intention og med relativeringen og territorialiseringen af kultur, hvor ingen i udgangspunktet er bedre end andre, og alle kulturer har ret til at eksistere, der hvor de hører hjemme, så adskiller det nye højre og de identitære sig fra det gamle højre. At gå rundt med ”Erdogan ❤️ Holbæk” i en demonstration for moskebyggeri er udtryk for en ironisk aktivisme, der sædvanligvis forbindes med dele af venstrefløjens aktioner og happenings. Samtidig undgår de behændigt en klassisk kritik om europæisk overlegenhed ved netop ikke at insistere på, at den vestlige kultur er alle andre overlegen. De ønsker ikke at eksportere europæisk kultur til resten af verden, ligeså lidt som de ønsker andre kulturer importeret til deres del af verden. Temaerne i den indvandringskritiske islamdebat har ikke ændret sig afgørende siden 1980'erne, men systematikken og metoderne i aktionerne adskiller det nye højre fra den gamle aktivistiske højrefløj. Den klassiske indvandringsdebat fra 1970'erne til 90'erne udviklede sig hen imod en tydeligere og tydeligere kritik af islam, hvor modsætningen mellem islam og kristendom blev et hovedtema, i takt med at debatten ændrede fokus fra et økonomisk til et kulturelt og religiøst perspektiv. Selvom dette tema på ingen måde er forsvundet, er Generation Identitær udtryk for en ny måde at forstå kulturkonflikten på. Nu er det ikke kun det nationale, men i høj grad også en fælles paneuropæiskhed, der paradoksalt nok ikke specificerer kristendommen som den kilde, danskheden udspringer fra.

Noter

1 <https://www.youtube.com/watch?v=Fp7VDZZsqT4>

Litteratur

- Bonnevie, Asger (2018), "En happening fra yderste højre", Kommunikationsforum www.kommunikationsforum.dk/artikler/Portraet-af-bevaegelsen-Identitaer
- Brix, Helle Merete, Torben Hansen og Lars Hedegaard (2003), *I krigens hus: Islams kolonisering af Vesten*, Hovedland.
- Brubaker, Rogers (2017), "Between nationalism and civilizationism: the European populist moment in comparative perspective", *Ethnic and Racial Studies*, 40(8): 1191-1226.
- Buhl, Peter Neerup (2002), "Chefingeniør for Multikultopia" *Danskeren*, 16(1).
- Camus, Renaud (2017), *Le Grand Remplacement*, Chez l'Auteur.
- Crone, Manni (2021), "Towards great ethno-civilizations and spiritual empires? How the European New Right imagines a post-liberal world order", *New Perspectives. Interdisciplinary Journal of Central & East European Politics and International Relations*, 29(4): 320-31.
- Dalland, Rasmus Hage (2019), *Identitær – en rejse ind i Europas nye højre*, Tarm: Atlas.
- Davey, Jacob og Julia Ebner (2019), "The Great Replacement": The violent consequences of mainstreamed extremism, *Institute for Strategic Dialogue*, www.isd-global.org/wp-content/uploads/2019/07/The-Great-Replacement-The-Violent-Consequences-of-Mainstreamed-Extremism-by-ISD.pdf
- Hansen, Lene (2001), "Sustaining Sovereignty: The Danish Approach to Europe", i Hansen, Lene og Ole Wæver, red., *European Integration and National Identity: The Challenge of the Nordic States*, London: Routledge, pp. 50-87.
- Identitaer.dk n.d.a <https://identitaer.dk/om-generati-on-identitaer>
- Identitaer.dk n.d.b <https://identitaer.dk/ofte-stillede-spo-ergsmaal>
- Identitaer.dk 2018a <https://identitaer.dk/2018/remigrati-on-hvad-betyder-det-egentlig>
- Identitaer.dk 2018b <https://identitaer.dk/2018/venstre-mand-viser-ukendskab-til-ny-moske>
- Identitaer.dk 2018c <https://identitaer.dk/2018/en-stemme-paa-venstre-er-en-stemme-paa-erdogan>
- Identitaer.dk 2018d <https://identitaer.dk/2018/stormoske-afvaerget>
- Identitaer.dk 2019 <https://identitaer.dk/2019/for-en-ny-re-conquista>
- Identitaer.dk 2020a <https://identitaer.dk/2020/twitter-cen-surerer-identitaere-i-massevis>
- Identitaer.dk 2020b <https://identitaer.dk/2020/stop-boen-nekald-du-kan-hjaelpe-se-her-hvordan>
- Identitaer.dk 2021a <https://identitaer.dk/2021/tesfaye-send-ikke- penge-til-tyrkiet-send-dem-til-graekenland>.
- Identitaer.dk 2021b <https://identitaer.dk/2021/landsdaek-kende-aktion-drop-black-friday-husk-hvem-du-er>
- Identitaer.dk 2021c <https://identitaer.dk/2021/b-t-kritik-af-islamisme-er-racisme>
- Identitaer.dk 2021d <https://identitaer.dk/2021/metapoli-tik-virker-nu-vil-alle-pludselig-forsvare-europas-gra-enser>
- Jacobsen, Brian Arly (2019), "Den usynlige religionspoli-tik", i Christensen, Henrik Reintoft, Brian Arly Jacobsen og Signe Engelbreth Larsen, red., *Religion i det offentlige rum: et dansk perspektiv*, Aarhus: Aarhus Universi-tetsforlag, pp. 219-40.
- Jacquet-Vaillant, Marion (2021) « An Identitarian Europe? Successes and Limits of the Diffusion of the French Identitarian Movement», *Illiberalism Studies Program Working Papers* www.illiberalism.org/an-iden-titarian-europe-successes-and-limits-of-the-diffusi-on-of-the-french-identitarian-movement
- Kristensen, Kim (2021), "Højreorienteret ungdomsbevæ-gelse: Vi venter på en undskyldning fra regeringen" POV. 10. november.
- Kulager, Frederik (2018), "De er unge og dannede. Dan-marks nye højreradikale citerer Oehlschläger og re-krutterer med Instagram-lækre aktioner" Zetland, 5. januar www.zetland.dk/historie/sevMmg3z-aOZj67pz-91915.
- Kühle, Lene (2021), "Danish Muslims during COVID-19: Religion and pandemics in a postsecular society" *Tids-skrift for Islamforskning* 15(2), <https://tifoislam.dk/ar-ticle/view/125912>,
- Kühle, Lene (2006), *Moskeer i Danmark*, Forlaget Univers.
- Kühle, Lene og Henrik Reintoft Christensen (2019), "Re-ligion i landspolitiske debatter", i Christensen, Henrik Reintoft, Brian Arly Jacobsen og Signe Engelbreth Lar-sen, red., *Religion i det offentlige rum: et dansk perspek-tiv*, Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, pp. 241-58.
- Lindberg, Jonas (2020), "Changes in the Politicisation of Religion in Scandinavian Parliamentary Debates 1988–2019", *Nordic Journal of Religion and Society*, 33(2): 87-100.
- Madsen, Jacob G. (2000), *Mediernes konstruktion af flygt-ninge- og indvandrerspørgsmålet*, Magtudredningen, Århus.
- Müller, Jan-Werner (2016), *Hvad er populisme?* Viborg: In-formation Forlag.

- Nissen, Anita (2020), "The Trans-European Mobilization of 'Generation Identity'", i Ov Cristian Norocel, Anders Hellström og Martin Bak Jørgensen, red., *Nostalgia and Hope: Intersections between Politics of Culture, Welfare, and Migration in Europe*, Springer, Cham, pp. 85-100.
- Pedersen, Mathias Hee (2021), *Fascister i fåreklæder? Den identitære bevægelse, Det Nye Højre og højreradikalismen i det 21. Århundrede*, Forlaget Baggrund.
- Roy, Olivier (2016), "The French National Front: From Christian Identity to *Läïcité*", i Nadia Marzouki, Duncan McDonell og Roy Olivier, red., *Saving the People: How Populists Hijack Religion*, London: Hurst & Company, pp. 79-93.
- Skovgaard-Petersen, Jakob (2020), *Muslimernes Muhammad – og alle andres*, Gyldendal.
- Stenholt, Jacob Christiansen (2017), *Identity Politics of the European New Right: Inspirations, Ideas and Influences*, Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Wayback machine (2018) <https://web.archive.org/web/20180705033121/https://identitaer.dk/ofte-stillede-spoergsmaal>
- Wayback machine (2019) <https://web.archive.org/web/20190405125932/https://identitaer.dk/ofte-stillede-spoergsmaal>